

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 5804/2018
03.07.2019. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија: Весне Поповић, председника већа, Лидије Ђукић и Божицара Вујичића, чланова већа, у правној ствари тужилаца: АА из ..., ББ из ... и ВВ из ..., чији је заједнички пуномоћник Борис Вршка, адвокат из ... и тужиље ГГ из ..., чији је пуномоћник Никола Јасика, адвокат из ..., против тужене ДД из ..., чији је пуномоћник Зоран Јовановић, адвокат из ..., ради утврђења и исплате, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 2998/18 од 20.09.2018. године, у седници одржаној 03.07.2019. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужене изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 2998/18 од 20.09.2018. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Старој Пазови П 841/15 од 16.05.2016. године, ставом првим изреке одбијен је тужбени захтев тужиоца АА, којим је тражио да се утврди да је Уговором о поклону, који је закључен и оверен пред Општинским судом у Старој Пазови 23.07.1993. године, под бројем Ов-.../..., између пок. ЂЂ, као поклонодавца и тужене, као поклонопримца, а којим је туженој поклонилио 10/15 делова некретнина уписаних у ЗКУЛ ..., КО ..., парц.бр. .../... кућа, двориште и окућница 05 ари 42м², 151 врт 13 ари 10м², које су идентичне непокретностима уписаним у ЛН ..., КО ..., парц.бр.../... земљиште под зградом-објектом ул. ... бр. ... од 90м², парц.бр. .../... земљиште уз зграду-објекат ул. ... 04 ара 30м², парц.бр. .../... земљиште под зградом-објектом ул. ... 43м², парц.бр. .../... њива 3. класе ул. ... 1 ар 33м², парц.бр. .../... пашњак 2. класе ... 86м², и ЛН ..., КО ... парц.бр. .../... њива 3. класе ... ари 09м², повређен његов нужни наследни део, те да се обавезе тужена да му на име нужног наследног дела плати 679.184,00 динара са законском каматом од подношења тужбе до исплате. Ставом другим изреке обавезан је тужилац АА да туженој накнади трошкове парничног поступка од 149.650,00 динара са законском каматом од пресуђења до исплате. Ставом трећим изреке утврђено је да наведеним уговором о поклону, који је закључен и оверен пред Општинским судом у Старој Пазови 23.07.1993. године, под бројем Ов-.../..., између пок. ЂЂ, као поклонодавца и тужене,

као поклонопримца, повређен нужни наследни део тужиља ББ и ВВ, па је обавезана тужена да им на име нужног наследног дела плати по 555.555,89 динара са законском каматом почев од 16.04.2016 године до исплате. Ставом четвртим изреке одбијен је тужбени захтев тужиља ББ и ВВ за исплату нужног наследног дела од 123.628,11 динара, као и захтев за исплату законске камате на досуђени износ за период од 29.10.2012. до 14.04.2016 године. Ставом петим изреке обавезана је тужена да тужиљама ББ и ВВ накнади трошкове парничног поступка од 319.586,25 динара са законском каматом од пресуђења до исплате. Ставом шестим изреке утврђено је да наведеним уговором о поклону, који је закључен и оверен пред Општинским судом у Старој Пазови 23.07.1993. године, под бројем Ов-.../..., између пок. ЂЂ, као поклонодавца и тужене, као поклонопримца, којим је туженој поклонио 10/15 делова некретнина уписаних у ЗКУЛ ..., КО ..., парц.бр. ../... кућа, двориште и окућница 05 ари 42м², 151 врт 13 ари 10м², које су идентичне непокретностима-ближе побројаним парцелама уписаним у ЛН ... и ЛН ..., обе уписане у КО ..., где је тужена укњижена као етажни власник 4-собног стана у приземљу зграде укупне површине 106,32м², повређен нужни наследни део тужиље ГГ, па је обавезана тужена да јој на име нужног наследног дела плати 555.555,89 динара са законском каматом почев од пресуђења до исплате. Ставом седмим изреке одбијен је тужбени захтев тужиље ГГ за исплату 123.628,11 динара на име нужног наследног дела, а ставом осмим изреке обавезана је тужена да тужиљи ГГ накнади трошкове парничног поступка од 149.650,00 динара са законском каматом од пресуђења до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 2998/18 од 20.09.2018. године, преиначена је првостепена пресуда тако што је обавезана тужена да тужиљама ББ и ВВ, поред пресудом досуђеног износа од по 555.555,89 динара, плати још по 123.628,11 динара са законском каматом од 16.05.2016. године до исплате, као и да овим тужиљама накнади трошкове поступка од укупно 392.000,00 динара, а тужиљи ГГу висини од 117.895,50 динара, све са законском каматом од извршности пресуде до исплате, а тужени АА је обавезан да туженој накнади трошкове парничног поступка од 75.850,00 динара. У осталом побијаном а непреиначеном делу (усвајајућем и одбијајућем), првостепена пресуда је потврђена.

Против правноснажне пресуде донесене у другом степену, тужена је изјавила ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану одлуку, применом члана 408. у у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС“ бр. 72/11 и 55/14), па је нашао да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Ни у поступку пред другостепеним судом није дошло до пропуста у примени или до погрешне примене које од одредаба овог закона, па нема ни повреде из члана 374. став 1. ЗПП, на које се ревизијом указује.

Према чињеничном стању на ком је заснована правноснажна пресуда у делу који се ревизијом побија, тужиоци су деца сада пок. ЂЂ и ЕЕ, који су били сувласници непокретности и то ЂЂ на 2/3, а ЕЕ на 1/3 идеалног дела – породичне куће (која се састоји од приземља, спрата и поткровља), са двориштем и баштом, који се налазе у ул. ... бр. ... у ЕЕ је преминула ... године, а у оставинском поступку који је вођена иза њене смрти, ЂЂ и тужиле ББ и ГГ су своје наследне делове на овим непокретностима уступили тужиоцу АА, тако да су решењем о наслеђивању од 17.09.1984. године, за наследнике оглашени АА на 4/15 и ВВ на 1/15 дела, који је она касније (уговором о поклону од 23.07.1993. године) поклонила брату, овде тужиоцу АА. ЂЂ је остао власник на своје 2/3, односно 10/15 идеалних делова ове непокретности – породичне куће са двориштем и баштом. Тужена је рођена године из брака ЂЂ и ЖЖ, а уговором о поклону који је закључен и оверен пред судом 23.07.1993. године, ЂЂ је, у својству поклонодавца, туженој, као поклонопримцу, поклонио свој сувласнички део од 10/15 идеалних делова исте непокретности. Уговором је констатовано да има карактер уговора о доживотном издржавању, па се истим ЖЖ, која је уговор потписала као заступник тужене, обавезала да ће до смрти издржавати и у болести пазити свог супруга - поклонодавца, ЂЂ, те да ће га у случају смрти сахранити по месним обичајима, а да за узврат поклонодавац оставља наведену имовину њиховој заједничкој ћерки, овде туженој. Уговором је установљено и право доживотног плодоуживања поклоњених непокретности у корист ЂЂ и ЖЖ. Дана 25.08.1995. године, између тужиоца АА и тужене, закључен је уговор о физичкој деоби предметне непокретности, којим је туженој, као сувласнику на 10/15 делова припао у искључиву својину стан у приземљу зграде и подрум, са правом коришћења дворишта и окућнице у склопу кп.бр. .../..., а тужиоцу стан на спрату и поткровљу зграде, цела кп.бр. .../..., врт и башта и право коришћења подрума. На основу овог уговора тужилац се уписао као искључиви власник седмособног стана површине 208,32м², а тужена као власник четворособног стана површине 106,32м². ЂЂ је преминуо ... године и иза његове смрти није било имовине на којој би се спровео оставински поступак. У поступку је утврђено да није било промене вредности поклоњене имовине у односу на моменат када је поклон учињен, па је утврђено и да укупна тржишна вредност целе непокретности (породичне стамбене зграде са двориштем и баштом – вртом) у време пресуђења износи 12.225.303,74 динара, да је вредност непокретности коју је, након физичке деобе тужилац АА добио у својину 6.669.774,69 динара, а вредност предметне непокретности која је уговором о поклону припала у својину туженој износи 8.150.202,00 динара. Вредност непокретности коју је након деобе тужена добила у својину је 5.555.558,89 динара.

Код овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд налази да закљученим уговором о поклону није повређен нужни наследни део тужиоца АА, да нужни део тужиле ББ, ВВ и ГГ износи по 1/10 идеалних делова, да се наведени идеални део рачунао у односу на вредност имовине који је туженој припао након уговора о физичкој деоби и на тај начин је обавезана тужена да тужилима плати вредност њиховог нужног наследног дела у висини од по 555.555,89 динара.

Побијаном одлуком, другостепени суд је код истог чињеничног стања, делимично преиначио првостепену пресуду, налазећи да предметни уговор по својој садржини и правној природи представља уговор о поклону, како је и именован, те да је њиме повређен нужни наследни део тужиле ББ, ВВ и ГГ. Такође закључује да се, ради

правилне оцене у ком делу је повређен њихов нужни део, мора узети у обзир вредност имовине која је туженој пренета уговором о поклону, а који је у време пресуђења износио 8.150.202,00 динара, а не имовина која јој је припала након физичке деобе (5.555.558,89 динара), те да нужни део тужилаца износи по 1/12, тако да висина вредности за коју је повређен њихов нужни наследни део износи 679.184,00 динара, на основу чега је делимично преиначена првостепена одлука и тужена обавезана да тужилцама ББ и ВВ, поред досуђених 555.555,89 динара, плати још по 123.628,11 динара са каматом од пресуђења до исплате. Првостепена пресуда није преиначена и у односу на захтев тужилце ГГ, јер она жалбом није ни оспоравала првостепену пресуду у делу којим је одбијен њен тужбени захтев.

Врховни касациони суд налази да се ревизијом неосновано указује да је побијана одлука донета уз погрешну примену материјалног права.

Уговор о поклону од 23.07.1993. године, закључен је између сада пок. ЂЂ, као поклонодавца и тужене, као поклонопримца. Тужену је приликом закључења уговора заступала мајка, ЖЖ, као њен законски заступник, а према својој садржини овај уговор јесте уговор о поклону, како то налазе и нижестепени судови. Наиме, закљученим уговором о поклону јесте констатовано да он има карактер уговора о доживотном издржавању, па је даље, истим уговором ЖЖ преузела обавезу издржавања ЂЂ. Међутим, ЖЖ није уговорна страна, а тужена, која је у уговору означена као поклонопримац, уговором није преузела било коју обавезу, па ни обавезу да издржава свог оца ЂЂ, да би уместо ње - ту обавезу могла испуњавати мајка ЖЖ, због чега се не може говорити ни о неправом уговору о доживотном издржавању, нити о уговору о преузимању дуга или о уговору у корист трећег лица.

Супротно наводима ревизије, из истих разлога не може се говорити да је побијаном одлуком изражен став који је супротан судској пракси и правном схватању израженом у одлуци Врховног касационог суда Рев 1663/2016 од 24.05.2017. године, с обзиром да се у наведеном предмету ради о пуноважном уговору о доживотном издржавању, дакле о уговору закљученом у смислу члана 194. и 195. Закона о наслеђивању, у коме је млађе малолетно лице (лице млађе од 14 година) уговорна страна, које је уговор закључило као давалац издржавања, а у његово име и за његов рачун уговор је закључио његов родитељ, као законски заступник. Тако закљученим уговором је предвиђено да ће обавезе даваоца издржавања испуњавати законски заступник – родитељ даваоца издржавања. Дакле у том предмету је, за разлику од конкретне правне ствари, уговор о доживотном издржавању закључен у законом прописаној форми, по садржини такође одговора овој врсти уговора, али посебно треба имати у виду да је тим уговором млађе малолетно лице - уговорна страна, давалац издржавања, а законски заступник се само обавезао да испуњава обавезе на које се уговором обавезало млађе малолетно лице, односно да испуњава уговорне обавезе уместо њега. То није случај у овој правној ствари, јер предметним уговором о поклону за тужену, као поклонопримца, није предвиђена никаква обавеза, па само чињеница да се ЖЖ, која је уговор о поклону потписала као законски заступник поклонопримца, обавезала да свог супруга (поклонодавца) издржава, у болести пази и по смрти сахрани, не даје карактер закљученом уговору – уговора о доживотном издржавању, јер нити је она уговорна страна, нити је закљученим уговором тужена преузела било какву обавезу, па се у таквој ситуацији не може говорити ни о преузимању обавезе од

стране законског заступника, јер за тужену, као заступано лице, било која обавеза овим уговором није ни предвиђена.

На основу изнетог, Врховни касациони суд налази да је правилна закључак изнет у побијаној одлуци, да уговор који је 23.07.1993. године закључен између ЂЂ и тужене, по својој садржини и правној природи представља уговор о поклону. Како је после смрти ЂЂ, иза њега остало 6 законских наследника (супруга ЖЖ и петоро деце – тужиоци и тужена), а уговором о поклону он је располагао целокупном својом имовином у корист тужене, то је истим повређено право тужиља на наслеђивање у висини нужног наследног дела, па им, применом члана 43. став 1. Закона о наслеђивању, припада право на новчану противвредност нужног дела.

Иза смрти ЂЂ остао је брачни друг и 5 потомака (деца оставиоца), па применом члана 40. став 2. Закона о наслеђивању, њихов нужни наследни део представља једну половину од онога што би сваком од њих припало по законском реду наслеђивања, што у конкретном случају представља по 1/12 целокупне заоставштине. Вредност поклона, утврђена је према тржишној вредности поклоњених непокретности у време пресуђења и према стању у време учињеног поклона, у висини од 8.150.202,00 динара, све у складу са одредбом члана 51. овог Закона, па 1/12 од тако утврђене вредности представља износ од 679.184,00 динара, колико представља вредност нужног наследног дела сваког од законских наследника ЂЂ. Имајући у виду да је уговором о поклону од 23.07.1993. године, он располагао целокупном својом имовином у корист тужене, као једним од својих законских наследника, чиме је остале наследнике у потпуности онемогућио да наследе било који део његове имовине, то је побијаном одлуком, правилном применом члана 44. став 1. Закона о наслеђивању тужена обавезана да тужиљама ББ и ВВ, плати по 679.184,00 динара, колико износи противвредност њиховог нужног наследног дела.

Тужиља ГГ има право на накнаду свог повређеног нужног наследног дела у истом износу. Међутим првостепеном пресудом јој је по овом основу досуђено 555.555,89 динара, док је њен тужбени захтев преко тог износа, односно захтев за исплату још 123.628,11 динара одбијен, али ова тужиља није изјавила жалбу против дела којим је одбијен њен тужбени захтев, због чега је првостепена пресуда постала правноснажна у том делу, па правилно побијаном одлуком није одлучивано о овом делу њеног захтева.

На основу изнетог, применом члана 414. став 1. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Весна Поповић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић